

Comanda de foc a Râmnicului în perioada regulamentară

Aleca Doina Petruța¹
trofimdoina@yahoo.com

Mots clés: *Le Règlement Organique, vie municipale, Râmnicu Vâlcea, feu, service publique de prévention.*

Résumé: *Le Règlement Organique a organisé une vie municipale moderne dans les villes et bourgs de Valachie. La nouvelle législation donnait aux villes le droit de s'administrer librement et d'élire leurs maires et échevins. On a constitué dans chaque ville des services publique qui ont contribué au développement des communautés. Le feu a toujours été un ennemi des agglomérations urbaines les incendies provoquant des dégâts et semant de la panique parmi les habitants. Cette réalité de la période a obligé les nouvelles autorités municipales de Râmnicu Vâlcea de constituer une formation de pompiers qui puisse intervenir promptement en cas d'incendie. L'étude présent les commencements de cette activité dans notre ville: l'évolution du personnel et ses attributions, les efforts matériels de la communauté pour équiper la formation, les dispositions de prévention prises par les autorités et d'autres aspects qui ont défini ce service publique dans les premières années de son existence.*

Focul a reprezentat o mare primejdie pentru comunitățile aglomerate ale Țării Românești la începutul secolului XIX. Spaima de incendii era atât de mare, încât orice mențiune a acestei primejdii în corespondența oficială dintre autorități era invariabil urmată de sintagma „*Ferească Dumnezeu!*”. A fost și motivul pentru care Regulamentele Organice au instituționalizat primele forme organizate de luptă împotriva incendiilor în orașele țării. Ele au devenit, până la jumătatea secolului, adevărate servicii specializate de stingere a incendiilor, sub denumirea de *Comenzi de foc*.

Primele reglementări au vizat organizarea întregii populații pentru o reacție promptă în cazul apariției unui focar de incendiu în cuprinsul orașului. La 16 mai 1835, Poliția orășenească cerea Magistratului listă cu numele „*hălăduitorilor ce are a ținea instrumenturi de foc, în toată vremea în bună stare ca la întâmplare de aprindere (ferească Dumnezeu!) unde va să fie datori fieșcare a sări*”². Instrumentele despre care se făcea vorbire erau: o scară lungă, puțină mare cu apă, chingi și topoare.

Din anul 1836 datează primele demersuri ce vizau înzestrarea Comenzii cu o tulumă necesară „*pentru apărare nenădăjduită la vreo întâmplare de foc*”³. În acest scop Marea Dvornicie din Lăuntru a cerut Magistratului 50 de galbeni împărătești, iar suma a fost scăzută din împrumutul pe care Râmnicul îl acordase Sfatului Orășenesc din București, în valoare de 3000 lei. Mașina a ajuns în Râmnic abia în anul 1838, dată de la care se poate vorbi de existența unei Comenzi de foc în orașul de sub Capela. Paralel, au continuat eforturile administrative de prevenire a incendiilor. Un astfel de demers a fost angajarea a doi coșari, puși sub supravegherea Poliției orășenești și însărcinați cu „*măturatul*” coșurilor orășenilor de două ori pe săptămână, miercurea și vinerea⁴. Au existat numeroase sincope în activitatea acestor coșari din cauza lipsei

¹ Aleca Doina Petruța, arhivist, Arhivele Naționale – Serviciul Județean Vâlcea.

² P.O.R.V., dos. 16/1832, f. 1.

³ *Ibidem*, f. 5.

⁴ *Idem*, dos. 11/1833, f. 27.

banilor pentru retribuirea lor. La 29 ianuarie 1836, polițaiul orașului arăta Magistratului că în oraș exista „o slabă îngrijire pentru orânduiala coșarilor, ca lucru cel mai trebuincios pentru paza primejdiei de foc” tocmai în apropierea anotimpului primăvărat, când primejdia de incendii creștea „din cauză că vânturile se iuțesc”⁵. Numai „aprinderile de coșuri”, precum cel din 24 ianuarie 1840 al Mânăstirii Franciscane, impulsionau autoritățile să se aplece asupra prevenirii acestui risc de incendiu.

În august 1840, la solicitarea Poliției orașenești, Magistratul Râmnicului pune la dispoziție fondurile necesare pentru suplimentarea inventarului necesar la intervențiile împotriva incendiilor, prin achiziționarea a șase căngi de fier și a șase topoare⁶. La 29 mai 1841 era realizat un nou deviz pentru îmbunătățirea activității Comenzii de foc a orașului. Acesta prevedea achiziționarea unui dric pentru tulumbă „ce urmează pă patru roate”, două dricuri „pe două roate” pentru două sacale „de 20 vedre una” ce urma „a să purta de către un cal”, cumpărarea a doi cai pentru „purtarea sacalelor”, a unei țevi de piele pentru tulumbă - „nefiind îndemănatică cea de alamă care o are” - și a unui cerdac umblător „pentru apărarea tulumbei despre ploii și soare”. Investiția se ridica la suma de 1500 de lei și urma să „înlesnească mișcările ei (ale Comenzii de foc) cu întreprinderile cu care să poate sluji la întâmplările primejdiosului foc”⁷. Apar și primele informații despre angajarea a doi sacagii pentru manipularea sacalelor și îngrijirea cailor serviciului de pompieri, diferiți de acei sacagii pe seama cărora era lăsată alimentarea cu apă a orașelor și târgurilor, imortalizați, ca o prezență pitorească, în numeroase stampe și picturi de epocă, alături de patronul pompierilor, „Florian”. Documentele au păstrat amintirea numelor a trei dintre primii angajați ai acestui serviciu public: tulumbagiul Dumitrache Broșoveanu (din septembrie 1848 înlocuit cu Anghel Nicolau) și sacagii Niță *sin* Dimitrașcu și Luță *sin* Machidon⁸.

Au fost redactate și implementate (ianuarie 1843) regulamente cuprinzătoare referitoare la obligațiile locuitorilor pentru paza împotriva incendiilor: fiecare negustor trebuia să aibă în fața prăvăliei o butie cu apă, un topor și o cange; toți proprietarii de case urmau a respecta obligația de a curăța coșurile caselor de două ori pe săptămână; nici o slugă sau țigan „nu era liber a umbla pă uliță ziua și noaptea cu luleaua aprinsă sau prin grajduri”. Poliția era „îndatorată cu paza celor hotărâte”.

La 3 februarie 1843, în urma incendiului ce a mistuit „câteva case în orașul Pitești”, Ocârmuirea Județului porunca Magistratului să predea, „în soroc de 24 de ceasuri, în primirea Poliției, enstrumenturile de foc în trebuința orașului, precum tulumba, sacalele și celelalte”. Măsura avea în vedere „regularisirea acestei trebuinți odată pentru totdeauna”, neajunsurile serviciului de pompieri râmnicean decurgând din „lenevirea acestui Magistrat”⁹. A fost momentul în care administrarea Comenzii de foc a orașului a trecut definitiv în sarcina Poliției locale. Inițial aceasta achiziționa din fonduri proprii hrana cailor, iar Departamentul Treburilor din Lăuntru plătea salariile angajaților acestei Comenzi. Treptat, Magistratul a fost obligat să asigure întreaga bază materială necesară pentru desfășurarea activității: plata chiriei pentru sediu, a salariilor personalului angajat, repararea și completarea inventarului, hrana cailor, potcovirea lor. În acest context, pentru a face față acestor cheltuieli, Magistratul a cerut desființarea postului de moașe „pe seama orașului”, plătită cu 1200 lei pe an și folosirea banilor

⁵ *Idem*, dos. 16/1832, f. 3.

⁶ *Ibidem*, f.23.

⁷ *Ibidem*, f. 29.

⁸ *Idem*, dos. 12/1848, f. 5.

⁹ *Idem*, dos. 16/1832, f. 51.

pentru Comanda de foc a orașului¹⁰. Începând din 19 mai 1843, serviciul de pompieri și-a desfășurat activitatea cu 2 sacagii și un angajat „însărcinat cu purtarea tulumbii”, plătiți cu câte 10 de lei pe lună¹¹. În luna iunie a anului 1844, aceștia au renunțat pur și simplu la slujbe din cauza salariilor foarte mici, Magistratul fiind nevoit a lua „măsurile trebuincioase de cea ce se atinge de înființarea altora în locul pomeniților”¹². Creșterea simbriei de la 10 la 15 lei pe lună i-a determinat pe vechii slujbași să ceară a fi reîncadrați. Cu această ocazie a avut loc și o repartizare a atribuțiilor, tulumbașul devenind șeful formațiunii de pompieri. Prin contract, semnat pe durată de un an de zile, cei trei se angajau a se „îngriji atât de caii cât și de enstrumenturile ce alcătuiesc Comanda, a să afla în toată vremea în calitate bună”¹³. De-a lungul timpului, numărul angajaților Comenzii de foc s-a situat între 3 (1843) și 6 persoane (1857).

O relatare despre intervenția la incendiul care cuprinsese în 1843 grajdurile Sfintei Episcopii arată că „atât sacalele cât și tulumba s-au purtat cu mâinile, iar nu cu caii”, lucru ce a dus la mărirea efectelor negative ale incendiului.

În acest prim an de existență al Comenzii de foc, instrumentele de care se foloseau angajații precum și caii stăteau sub cerul liber, „fără niciun acoperiș”, fiind supuși acțiunii degradante a intemperiei. De aceea, în iulie 1844, polițaiul orașului intervenea pe lângă Magistrat pentru ridicarea unui sediu care să adăpostească Comanda de foc a orașului, însă lipsa fondurilor a dus la „închirierea unei încăperi pentru păstrarea enstrumenturilor de foc și lăcuința slujbașilor orânduși la dânsese, cu plată de lei una sută douăzeci pe an” de la Ioan Albulescu¹⁴.

Animalele erau supuse la eforturi foarte mari, iar hrana lor lăsa de dorit. În anul 1844 unul din cai moare din cauza efortului depus, cercetările Magistratului scoțând la iveală că el fusese folosit, fără întrerupere, la căratul apei necesară construcției caselor fostului polițai orășenesc, Ioan Radovici, precum și la alți particulari din oraș. În februarie 1845 Comanda rămânea și fără cel de al doilea cal. În plus, personalul a cunoscut o mare fluctuație, în ciuda creșterii salariului lunar de la 11 la 15 lei în 1844. Mulți dintre sacagii se angajau pe timpul iernii, dar în momentul în care începeau muncile agricole, sub pretextul salariului mic, părăseau slujba. Se căutau angajați chiar și în satele județului, astfel că în anul 1846 a fost angajat un sacagiu originar din satul Nisipi, lipsa personalului determinând să nu se poată pune în aplicare o hotărâre a Cărmuirii Județene de concediere a căpitanului Comenzii de foc, Petru Pau¹⁵, acuzat de numeroase nereguli în slujbă. În plus, personalul, în afara salariilor foarte mici, era obligat să plătească pagubele produse la materialele aflate pe inventar sau chiar cele făcute de către caii Comenzii recoltelor cetățenilor Râmnicului.

O „revizie” a Comenzii de foc, efectuată de Cărmuitorul Județului Vâlcea în luna decembrie a anului 1845, găsea acest serviciu public „într-o stare proastă”: caii necesari pentru cele două sacale și tulumbă nu existau, sacalele aveau nevoie urgentă de „meremet” (reparație), iar instrumentarul trebuia completat.

Anul 1846 a adus cu sine o schimbare în numărul și atribuțiile personalului: numărul angajaților crește de la 3 la 4 persoane și apar noi atribuții - „strejuirea târgului,

¹⁰ *Ibidem*, f. 53v.

¹¹ *Ibidem*, f. 69.

¹² *Idem*, dos. 10/1843, f. 30.

¹³ *Ibidem*, f. 41.

¹⁴ *Ibidem*, f. 53.

¹⁵ Sârb de naționalitate, Petre Pau a început în anul 1826 a carieră de 32 de ani de funcționar local, fiind, pe rând, paznic al orașului, aprod al Judecătoriei și căpitan al Comenzii de Foc.

aprinzători de felinare și paza lor". Salariul unui angajat a crescut astfel la suma de 30 de lei pe luna (15 lei pentru atribuțiile în cadrul Comenzii de foc, 10 lei pentru strejuirea de noapte și 5 lei pentru aprinderea și paza felinarelor)¹⁶.

În luna martie a anului 1847, Comanda de foc înregistra un eșec major, în prezența Cărmuitorului județului și a polițaiului orașului Râmnic. În timpul unor exerciții demonstrative, în care se dorea încercarea noului furtun achiziționat de la București pentru tulumba serviciului de pompieri, aceasta cedează datorită ruperii „*tălpilor patului*” care făceau legătura cu osiile tulumbei, mașinăria fiind trimisă Magistratului orășenesc pentru reparațiile necesare¹⁷. În același an, incendiul din 7 aprilie a mistuit două ulițe ale orașului și a pus la grea încercare personalul și mașinile Comenzii de foc a orașului, în timpul intervenției tulumba suferind stricăciuni majore: „*s-au stricat tablele de fier ce au fost puse pe tulumă și strecurătoarea ei prin care se trage apa în furtun, încât nu mai este în stare a mai ținea apă întrînsa*”. A fost reparată de Johan Mochael Mott tâmparul¹⁸.

În anul 1850 a avut loc o „revizie” a Comenzii de foc și arestului din Râmnic de către maiorul Solomon, prilej cu care autoritățile centrale au fost informate de starea de „*desăvârșită mizerie*” în care se afla acest serviciu public al orașului. În urma unor astfel de semnale, a fost „*orânduită o comisie pentru organizarea Comenzilor de foc pe la toate orașele Prințipatului, treptat și potrivit mijloacelor fiecăruia oraș*”. Se avea în vedere completarea bazei materiale și „*a oamenilor trebuincioși care urmează a fi de prima calitate, și după un model, aduse de la un loc, mai ales tulumbele*”¹⁹. Noua lege prevedea ca toate posturile să fie ocupate de „*oameni tineri și sănătoși, tocmiți nu mai puțin decât pã doi ani, bine chezășuiți că vor păzi legătura lor*”. Noile reglementări dădeau posibilitatea folosirii slujbașilor Comenzii de foc la „*slujbe ale Poliției, însă nu toți, nici odată, ci numai două părți dintrânsii, numai înăuntru orașului și numai ziua, ca să poată alerga la slujba Comenzii îndată ce s-ar vesti că este undevași foc (...), iar a treia parte din trânsii trebuie să stea totdeauna pe lângă instrumente, fără a putea lipsi niciun minut măcar*”²⁰. În timpul intervențiilor, dorobanții poliției și ai Cărmuirii județene erau obligați a participa la stingerea focului, primind topoare, cângi și scări de la angajatul Comenzii însărcinat cu „*speșiala lor îngrijire*”. Cu acest prilej, a fost reafirmată obligația fiecărui proprietar de casă de a avea la îndemână un „*instrument de foc și o puțină plină cu apă*” și a fost realizat un inventar al înzestrării. Serviciul de pompieri al orașului beneficia de serviciile unei tulumbe, a 2 cai, a un tulumbagiu, a 2 sacagii și a două sacale. El a fost completat, conform noilor prevederi legale, cu patru scări ușoare, cinci topoare și cinci cângi, o saca, patru donițe legate cu cercuri de fier, investiția ridicându-se la suma de 1016 lei și 10 parale. Suma totală necesară funcționării acestui serviciu, în structura impusă de noile reglementări (salarii, chiria localului, hrana animalelor, reparația instrumentelor etc.) era estimată, în anul 1851, la suma de 12.120 lei, mult peste posibilitățile orașului.

În ciuda sumelor de bani cheltuite, situația Comenzii era atât de precară la sfârșitul anului 1851, încât Magistratul orășenesc a luat hotărârea să își asume administrarea acestui serviciu, începând cu luna ianuarie a anului 1852²¹. Întreg inventarul a fost

¹⁶ P.O.R.V., dos. 10/1843, f. 137.

¹⁷ *Idem*, dos. 4/1846, f. 30.

¹⁸ *Ibidem*, f. 40.

¹⁹ *Idem*, dos. 12/1848, f. 154 v.

²⁰ *Ibidem*, f. 155v.

²¹ *Idem*, dos. 2/1852, f. 5.

mutat „în curtea și casele pitarului Zisu Dumitrescu”, unde se aflau „grajduri pentru cai, șopru pentru tulumă și sacale și două osăbite odăi pentru locuința slujbașilor”²². În sarcina polițaiului orașenesc rămânea doar organizarea activității curente a slujbașilor Comenzii de foc. Au fost introduse noi norme privind combaterea incendiilor. Fiecare casă urma să fie identificată printr-un număr înscris pe o „*tăblie de tablă de culoarea vopselei*” din care face parte (anterior aceste tăblițe erau din lemn și supuse degradărilor cauzate de vreme). Pe această tăblie erau trecute date despre „*felurimea instrumenturilor de foc ce fiecare proprietar de casă se îndatorează a ține – topor, cange sau puțină*”²³. Contractul pentru realizarea tăblițelor a fost câștigat de Frantz Konigsdorfer - tapițerul din Râmnic, cu preț de un leu pe tăbliță. Numărul ustensilelor au fost repartizate, pe fiecare casă, astfel: 122 topoare, 122 căngi, 122 scări și 121 putini cu apă, în total 487 obiecte împărțite la 487 case ale orașului²⁴. Fiecare proprietar era dator să plătească câte un leu pentru tăblița primită și să achiziționeze instrumentul ce i s-a repartizat de către autorități. S-a stabilit un răgaz de 6 zile pentru ca fiecare proprietar „*să aibă atârnat în vederea obștii instrumentul de foc ce i s-a însemnat prin tăbliță*”. În final, numărul proprietăților a diferit față de catagrafia autorităților, fiind realizate 516 tăblițe, pentru tot atâtea proprietăți din oraș. Pentru responsabilizarea cetățenilor, au fost introduse amenzi ce se aplicau celor din cauza cărora izbucnea vreun incendiu în cuprinsul orașului. În februarie 1859, Constantin Capeleanu a fost amendat cu 25 de lei „*pentru neîngrijire și paza de foc*”. Raportul autorităților arăta că din cauza neatentei, în ziua 15 februarie „*s-au aprins în prăvălia sa niște rufe de la sobă, din care pricină a fost să se primejduiască tot orașul*”²⁵.

Noul polițai al orașului, K. Deșliu, numit în octombrie 1852, a întreprins demersuri energice pentru revenirea Comenzii de foc în subordinea Poliției, „*pentru că asemenea instrumenturi sunt de neapărată trebuință a fi în tot minutul la Poliție, iar nu supt protecția cinstitului Magistrat*”²⁶. S-a revenit astfel la situația anterioară și au fost remise în custodia Poliției toate obiectele Comenzii de foc: două sacale de culoare verde, o tulumă pe patru roți, „*tot verde*”, 2 furtunuri ale tulumbei, 5 topoare, 5 căngi, 4 scări, 3 funii, 2 cai, 2 hățuri „*cu zăbalele lor ponosite*”. Noul polițist orașenesc a dat dovadă de o deosebită grijă pentru menținerea în stare funcțională a acestui serviciu de pompieri și a făcut demersuri către Magistrat pentru închirierea unui sediu comun pentru această instituție și Comanda de foc a orașului, completarea inventarului cu noi obiecte, înlocuirea instrumentelor vechi și angajarea unui nou slujbaș pentru ce-a de a treia saca. A existat mereu o rivalitate fățișă între Magistratul orașenesc, obligat să asigure fondurile necesare funcționării Comenzii de foc, și polițaiul orașului, în subordinea căruia funcționa efectiv acest serviciu. Acest conflict atingea uneori cote atât de înalte, încât, pentru aplanarea rivalităților intervenea chiar Departamentul Treburilor din Lăuntru: „*trebuință este ca între autoritățile de acolo să fie totdeauna bună înțelegere fără de care niciodată nu pot ajunge la rezultatele la care se așteaptă înalta stăpânire*”²⁷.

Legea pentru organizarea Comenzilor de foc din 1851 a introdus obligativitatea purtării unei uniforme de angajații acestui serviciu public. Aceasta era compusă „*dintr-*

²² *Idem*, dos. 12/1848, f. 253.

²³ *Idem*, dos. 2/1852, f. 13.

²⁴ *Ibidem*, f. 33v.

²⁵ *Idem*, dos. 2/1859, f. 1.

²⁶ *Idem*, dos. 2/1852, f. 38.

²⁷ *Idem*, dos. 4/1854, f. 155.

un spențer²⁸ și pantaloni căzăcești și de o șapcă, toate de postav gros, adică sur, cu vipușcă de postav galben la guler, la pantalon și la șapcă”. Uniforma căpitanului se deosebea printr-un „galon de fier albu la guler și la mânecile spențerului”²⁹. O situație deosebită apare în anul 1857, când epistatul despărțituri de roșu cerea îngăduință de la Magistrat pentru sacagiul Constantin Vulpe, ca acesta „să se îmbrace tot țărănește, fiind bătrân” și neacceptând „cu nici un chip a să înbrăca după reformă”.

Începând cu data de 1 ianuarie 1853, Magistratul a închiriat grajdul, șoprul și două odăi „pentru locuința slujbașilor” în hanul Stăncuței Capelanu, pentru amenajarea aici numai a sediului Comenzii de foc a orașului, în schimbul unei chirii de 135 de lei pe an³⁰. Au fost adoptate norme pentru hrana celor doi cai ai Comenzii de Foc - o oacă de grăunțe de porumb pe zi de cal în iarna anului 1853. Cârmuirea județului și Poliția orașului s-au opus însă demersului Magistratului orașenesc: Comanda de foc „nu se poate ridica de la Poliție, fiind însuși răspunzătoare pentru dânsa la vreo întâmplare (ferească Dumnezeu!) de foc”, și cereau Magistratului să închirieze încăperi atât pentru cancelaria Poliției cât și pentru locuința personalului Comenzii și anexe pentru depozitarea instrumentelor și adăpostirea cailor.

În ciuda acestor neînțelegeri, au continuat eforturile pentru dotarea Comenzii de foc a orașului. La nivelul anului 1853 inventarul acesteia cuprindea o tulumă, 3 sacale, „din care una nouă și două reparate”, patru cai și alte mici obiecte (cângi, topoare, scări, funii). Tot din acest an, 1853, administrarea Comenzii a fost încredințată unui epistat „îndatorat a priveghea pă slujitorii Comenzii de foc ca ei să își îndeplinească datoriile, să facă de două ori pe săptămână cercările cuvenite cailor și tulumii și să îngrijească ca aceste instrumente să se întrebuințeze fără ecsepție numai asupra sfârșitului despre care s-au întocmit”³¹. Continuă însă conflictul dintre Poliția orașenească și Magistratul Râmnicului. În timpul intervenției la incendiul ce cuprinsese casele clucerului Ioan Lahovari, doi membrii ai municipalității au adus grave acuzații referitoare la întrebuințarea sacalelor „prin oraș pe la particulari”³². Într-un raport către Ocârmuirea județeană, polițistul orașului nega acuzațiile celor doi, arătând că intervenția întârziată a pompierilor s-a datorat exclusiv celor doi cai „neînvățați la trăsura și nărăvași”, care au „pricinuit sfârâmarea sacalelor”. De cele mai multe ori chiar comportamentul angajaților compromitea intervențiile în caz de incendiu, băutura fiind unul din inamicii cei mai de temut. Un astfel de eveniment, „aprinderea coșului la cazarma din oraș”, în februarie 1856, l-a găsit beat pe Ion Pudul, unul dintre slujbașii Comenzii de foc, acțiunea autorităților fiind energică, în sensul concedierii sale și angajării unui slujbaș de încredere³³.

În anul 1851 Râmnicul se număra printre orașele pentru care autoritățile centrale doreau achiziționarea a câte o „tulumă mică de mână”, dar aceasta nu a fost livrată din motive ce țineau de resursele financiare ale ministerului. În aceste condiții, la 9 septembrie 1854, râmnicenii au hotărât să cumpere, prin subscripție publică voluntară, o tulumă mare și un cal pentru serviciul de pompieri al orașului. A fost scrisă suma de 6624 lei, parale 20. Condiția pusă de cetățenii orașului a fost ca această tulumă să fie achiziționată direct de Magistratul Râmnicului de la Sibiu, „unde să găsesc cei mai

²⁸ Haină scurtă, ca o vestă.

²⁹ P.O.R.V., dos. 12/1848, f. 155.

³⁰ *Idem*, dos. 4/1854, f. 95.

³¹ *Ibidem*, f. 14v.

³² *Idem*, dos. 2/1852, f. 229.

³³ *Idem*, dos. 6/1856, f. 135.

buni fabricanți, temându-să de meșterii din capitala București, ca să nu să trimeată una de calitate celi în ființă, că nu s-au putut sluji de nici un fel de trebuință”. La 20 octombrie 1854, Magistratul orașului Sibiu făcea cunoscută oferta lui Georg Graf pentru construcția unei tulumbe „pentru doi cai, cu mașina ei, din alamă turnată, în care intră 40 de vedre transilvănene (8 oca), pă osie de fier, după forma cea din urmă a chesarului Kreascki”. Prețul ajungea la 600 fiorini de argint (1800 de sfanți), iar termenul de execuție era sfârșitul lunii ianuarie 1855. În acest preț intra transportul utilajului până la Căineni. În luna iunie a anului 1855, noua mașină intra în folosința serviciului de pompieri local³⁴. Din luna august a anului 1856, Comanda de foc a orașului a fost utilată cu un car cu boi prevăzut cu un butoi ferecat cu cercuri de fier, pentru căratul apei la intervenții³⁵.

La 6 noiembrie 1854, Take Borănescu închiria casele părintești, cu toate anexele, pentru sediul Poliției și Comenzii de Foc din Râmnic, pe o durată de trei ani. Localul era într-o stare atât de proastă, încât odăile nu puteau fi nici măcar încălzite în iarna anului 1855-1856. Din această cauză, Poliția orașului a amânat mutarea sediului celor două servicii publice în casele închiriate, iar în primăvara anului 1855, goale fiind, casele au fost ocupate de soldații armatelor austriece încartiruiți în Râmnic. În ianuarie 1856 Magistratul cheltuia suma de 338 lei parale 20, pentru reparațiile necesare ca Poliția și Comanda de Foc să se poată muta în noul sediu. Problemele cu găsirea unui sediu adecvat pentru cele două instituții l-au determinat pe Costache Olănescu să propună Magistratului Râmnicului, ca din fonduri proprii, să construiască, „pe locul cel am în oraș, alături de casele mele, o bina, într-adins pentru Comanda de Foc a orașului și cancelaria cinstitei Poliții, adică o odaie pentru presudvie, altă odaie pentru oamenii Poliției și o a treia pentru slujbașii Comenzii de foc, cu un grajd încăpător pentru patru cai și doi boi și un șopron (...) pentru două tulumbe, trei sacale și un car cu boi”. Condiția pusă de antreprenor era garantarea de către municipalitate a unui contract de închiriere pe cinci ani cu plata sumei de 1600 lei pe an³⁶. Suma prea mare cerută pentru chirie a determinat forul orașenesc să aleagă oferta Marghioalei Chiovici pentru închirierea caselor ce le deținea în Râmnic pentru sediul Poliției și al Comenzii de foc, „în preț de 20 de galbeni pe an”.

Anul 1859 a adus în fruntea pompierilor vâlceni un profesionist, al cărui nume documentele însă nu l-au păstrat. Prezentându-se „ca unul ce a fost în slujba pompierilor”, respectivul se obliga să „ecserseze pă tulumbașii acestei Comenzi spre a nu face greșeli la întâmplare de vreun foc”³⁷.

Abrevieri bibliografice

P.O.R.V. – Arhivele Naționale–Serviciul Județean Vâlcea, fond Primăria Orașului Rm. Vâlcea.

³⁴ *Idem*, dos. 4/1854, f. 156.

³⁵ *Idem*, dos. 6/1856, f. 65.

³⁶ *Ibidem*, f. 212.

³⁷ *Ibidem*, f. 329.